

ความพร้อมของศูนย์ส่งเสริมและฝึกอบรมการเกษตรแห่งชาติ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ ในฐานะหน่วยงานบริการวิชาการด้านส่งเสริมและพัฒนาการเกษตร*

Readiness of National Agricultural Extension and Training Center (NAETC), Kasetsart University as an Academic Service Agency for Agricultural Extension and Development

สาคร ชินวงศ์ (Sakhon Chinnawong)**

สิริรัตน์ เชษฐสุมน (Sireerat Chetsumon)***

สุภาภรณ์ สงค์ประชา (Supaporn Songpracha)****

บทคัดย่อ

ความพร้อมของหน่วยงานบริการวิชาการมีความสำคัญอย่างยิ่งต่อการให้บริการวิชาการแก่ชุมชนและสังคม การวิจัยนี้มีเป้าหมายเพื่อประเมินความพร้อมของศูนย์ส่งเสริมฯ ในการบริการวิชาการด้านส่งเสริมและพัฒนาการเกษตรในสถานการณ์ปัจจุบัน เป็นการวิจัยเชิงปริมาณบนฐานคิดองค์ที่เป็นเลิศ 6 องค์ประกอบจากการสังเคราะห์แนวคิดของ บุญธรรม จิตต์อนันต์ (2540) ชัยเสณัฐ พรหมศรี (2551) และสำนักงานประกันคุณภาพ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ (2558) เก็บรวบรวมข้อมูลด้วยวิธีการสอบถามความคิดเห็นของกลุ่มผู้รับบริการซึ่งได้เลือกตัวอย่างแบบเฉพาะเจาะจง 114 คน ด้วยแบบสอบถามความคิดเห็นของผู้รับบริการและรวบรวมข้อมูลด้วยวิธีการสอบถามความคิดเห็นของผู้ให้บริการกลุ่มประชากร 71 คน ด้วยแบบสอบถามความ

* บทความนี้เป็นส่วนหนึ่งของการค้นคว้าระดับดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์และชุมชน ภาควิชาการพัฒนทรัพยากรมนุษย์และชุมชน คณะศึกษาศาสตร์และพัฒนศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ วิทยาเขตกำแพงแสน นครปฐม

The Article Submitted in Partial Fulfillment of the Requirement for the Degree Doctor of Philosophy Program in Human and Community Resource Development.

** นิสิตระดับดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์และชุมชน คณะศึกษาศาสตร์และพัฒนศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ วิทยาเขตกำแพงแสน นครปฐม 73140 E-mail: eatksc@ku.ac.th โทรศัพท์ 089-4567836

Student of the Doctor of Philosophy Program in Human and Community Resource Development, Faculty of Education and Development Sciences. Kasetsart University. Kamphaeng Saen Campus.

*** อาจารย์ที่ปรึกษาหลัก สาขาวิชาการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์และชุมชน ภาควิชาการพัฒนทรัพยากรมนุษย์และชุมชน คณะศึกษาศาสตร์และพัฒนศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ วิทยาเขตกำแพงแสน

Major Advisor: Ms. Sireerat Chetsumon, Ph.D. Department of Human and Community Resource Development, Faculty of Education and Development Science. Kasetsart University. Kamphaeng Saen Campus.

**** อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม สาขาวิชาสังคมศาสตร์สิ่งแวดล้อม ภาควิชาสังคมศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล วิทยาเขตศาลายา

Co-Advisor: Ms. Supaporn Songpracha, Ed.D. Department of Social Science, Faculty of Social Sciences and Humanities. Mahidol University. Salaya Campus.

พร้อมของผู้ให้บริการ วิเคราะห์ข้อมูลค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และประเมินความสอดคล้องด้วยแผนผังใยแมงมุม (Spider Diagram)

ผลการวิจัยพบว่าผู้รับบริการมีความคาดหวังในระดับมากที่สุดส่วนผู้ให้บริการมีความพร้อมในระดับมากทุกองค์ประกอบ ศูนย์ส่งเสริมฯ มีความพร้อมในการให้บริการวิชาการด้านส่งเสริมและพัฒนาการเกษตรในระดับหนึ่ง แต่สามารถพัฒนาสู่องค์กรที่เป็นเลิศให้มีความพร้อมตามความต้องการของผู้รับบริการได้อีก โดยมีความสอดคล้องระหว่างความคาดหวังกับความพร้อมจากน้อยที่สุดไปมากที่สุดและมีความจำเป็นเร่งด่วนในการพัฒนาตามลำดับ คือ 1) ระบบและวิธีการในการบริการวิชาการ 2) โครงสร้าง ยุทธศาสตร์และการบริหารองค์กร 3) องค์ความรู้เทคโนโลยีและนวัตกรรมการเกษตรเพื่อการเรียนรู้และการพัฒนา 4) บุคลากรเพื่อให้บริการวิชาการ 5) ความเชื่อมั่นต่อการเปลี่ยนแปลงในการพัฒนาสู่อนาคตขององค์กร และ 6) การกำหนดเป้าหมายขององค์กรบริการวิชาการ เพื่อพัฒนาศูนย์ส่งเสริมฯ ให้มีความพร้อมในการให้บริการวิชาการด้านส่งเสริมและพัฒนาการเกษตรในระดับชาติและนานาชาติสู่องค์กรที่เป็นเลิศในอนาคต

Abstract

The readiness of an academic service agency is crucially important to provide academic services to the community and the society. This research assesses the current readiness of NAETC in providing academic services in the field of agricultural extension and development. It is following up and reconfirming the ideas and findings of Boontham Jitanan (1997), Chaiset Bhramasri (2008) and that of KU Quality Assurance (2015) in 6 aspects of an excellent organization. Using descriptive approach, views and opinions of 114 representatives of client groups and 71 NAETC academic service providers were purposively collected. The data collected were statistically analysed using frequencies, percentages, arithmetic means and standard deviations. Content analysis was used for spider diagram.

The findings revealed that the clients had very high expectations, and the service providers had high readiness in all aspects indicating that NAETC was ready for providing agricultural extension and development services to a great extent, still there were rooms for improvement of its services to meet the clients' expectations, in terms of, 1) systems and procedures in providing academic services, 2) organization structure and management, 3) knowledge of agricultural technology and innovation, 4) academic service provider personnel, 5) confidence for change in development for the organization future, and 6) determining goals of an academic service organization, respectively. Improvement to all entioned earlier lead to NAETC development for an excellent organization in agricultural extension and development at national and international levels.

บทนำ

การบริการวิชาการของมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ (มก.) ในอดีตอยู่ในแผนกส่งเสริมและเผยแพร่ของคณะเกษตร ต่อมาในปี พ.ศ. 2502 มีการจัดตั้งสำนักส่งเสริมและฝึกอบรมซึ่งขึ้นตรงต่อสำนักงานอธิการบดีและในปี พ.ศ. 2511 อาจารย์อินทรี จันทรสติย์ อธิการบดีในขณะนั้นได้จัดตั้งหน่วยบำรุงวิชาการเกษตรกำแพงแสนขึ้น เพราะต้องการให้มีสถานที่ที่สะดวกในการอบรมและทำงานส่งเสริมและพัฒนาการเกษตร นำไปสู่การเริ่มต้นของศูนย์ส่งเสริมการเกษตรโดยขึ้นตรงกับสำนักส่งเสริมและฝึกอบรม ซึ่งจัดตั้งขึ้นตามประกาศสำนักนายกรัฐมนตรีให้เป็นส่วนราชการมีฐานะเทียบเท่าคณะในปี พ.ศ. 2513 การทำงานส่งเสริมและฝึกอบรมเพื่อพัฒนาการเกษตรของ มก. มีการจัดกิจกรรมต่างๆ โดยใช้สถานที่ที่วิทยาเขตกำแพงแสนตลอดมา ในเวลาต่อมา มก. ได้รับการสนับสนุนงบประมาณเป็นเงินช่วยเหลือแบบให้เปล่า (Grant Aid) จากรัฐบาลญี่ปุ่น 166 ล้านบาท เพื่อใช้สร้างและพัฒนาอาคารสถานที่และวัสดุอุปกรณ์ในการพัฒนางานด้านส่งเสริมการเกษตร และได้รับอนุมัติจากสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี ที่ สร.0201/24565 เมื่อวันที่ 29 ธันวาคม 2525 ให้ใช้ชื่อศูนย์ส่งเสริมและฝึกอบรมการเกษตรแห่งชาติ (ศูนย์ส่งเสริมฯ) ชื่อภาษาอังกฤษ National Agricultural Extension and Training Center (NAETC) เปิดให้บริการวิชาการเมื่อวันที่ 16 ธันวาคม 2524 ภายใต้การบริหารงานของสำนักส่งเสริมและฝึกอบรม ซึ่งต่อมาในปี พ.ศ. 2548 ได้มีการปรับโครงสร้างการบริหารงานโดยสภามหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์อนุมัติให้สำนักส่งเสริมและฝึกอบรม กำแพงแสน หรือศูนย์ส่งเสริมฯ เป็นหน่วยงานมีฐานะเทียบเท่าคณะ และมีภารกิจหลักในการบริการวิชาการด้านส่งเสริมและพัฒนาการเกษตรของ มก. (สำนักส่งเสริมและฝึกอบรม วิทยาเขตกำแพงแสน, 2534; สำนักส่งเสริมและฝึกอบรม กำแพงแสน, 2555)

ศูนย์ส่งเสริมฯ ให้บริการวิชาการด้านส่งเสริมและพัฒนาการเกษตรมาอย่างต่อเนื่องยาวนานกว่า 3 ทศวรรษ มีการปรับโครงสร้างองค์กร การเพิ่มอัตรากำลังและการพัฒนาบุคลากรเพื่อความสะดวกในการบริหารงาน และมีการเปลี่ยนแปลงวัฒนธรรมองค์กรจากพฤติกรรมการมุ่งความสัมพันธ์ของบุคลากรในอดีตสู่พฤติกรรมการทำงานเป็นหลักซึ่งเป็นไปตามช่วงเวลาและสถานการณ์ มีการเปลี่ยนแปลงสำคัญของศูนย์ส่งเสริมฯ ที่เกิดขึ้นในแต่ละทศวรรษ ดังนี้ ในช่วงทศวรรษที่ 1 (พ.ศ. 2524-2534) มีการสร้างและพัฒนาอาคารสิ่งปลูกสร้างและเครื่องมืออุปกรณ์จำนวนมาก โดยได้รับการสนับสนุนงบประมาณ องค์ความรู้ด้านวิชาการและเทคโนโลยีผ่านองค์การความร่วมมือระหว่างประเทศของประเทศญี่ปุ่น (Japan International Cooperation Agency: JICA) ส่งผลให้มีความพร้อมและโดดเด่นในการให้บริการด้านสื่อสิ่งพิมพ์ วิดีทัศน์และวิทยุโทรทัศน์ นอกจากนี้ยังมีการให้บริการอาคารสถานที่สนับสนุนการบริการวิชาการด้านการส่งเสริมและพัฒนาการเกษตรแบบครบวงจรด้วย ต่อมาในช่วงทศวรรษที่ 2 (พ.ศ. 2535-2544) มีความพร้อมอย่างมากในด้านวิชาการและเทคโนโลยีส่งเสริมการเกษตร และด้านอาคารสถานที่ สิ่งอำนวยความสะดวก รวมไปถึงการบริหารจัดการภายในองค์กร มีทั้งการบริการวิชาการแบบให้เปล่าและเชิงพาณิชย์ทำให้ศูนย์ส่งเสริมฯ มีรายได้จากการให้บริการแบบครบวงจรทั้งจากส่วนการให้บริการวิชาการ บริการอาคารสถานที่และสื่อสิ่งพิมพ์ นอกจากนี้ยังมีโครงการฝึกอบรม ส่งเสริมและพัฒนาการเกษตรมากมายทั้งในและต่างประเทศ สร้างความสำเร็จให้กับองค์กรเป็นที่ยอมรับทั้งในและต่างประเทศ สำหรับในทศวรรษที่ 3 (พ.ศ. 2545-2554) มีความพร้อมในการบริการวิชาการด้านการเกษตรอย่างครบวงจร มีการพัฒนาอาคารและสิ่งปลูกสร้างเพื่ออำนวยความสะดวกเพิ่มขึ้น และมีการพัฒนาด้านองค์ความรู้

และเทคโนโลยีตามยุคสมัย องค์การเติบโตขึ้นอย่างเป็นลำดับมีการเปลี่ยนสถานะเป็นหน่วยงานเทียบเท่าคณะ และยังคงทำหน้าที่ในการให้บริการวิชาการด้านการเกษตร มีโครงการความร่วมมือทั้งระดับชาติและนานาชาติในการฝึกอบรมและส่งเสริมด้านการเกษตรจำนวนมาก รวมถึงการเป็นเจ้าภาพในการจัดประชุมวิชาการระดับนานาชาติ และมีการสร้างเครือข่ายเป็นที่ยอมรับทั้งในและต่างประเทศอย่างกว้างขวาง (สำนักส่งเสริมและฝึกอบรม วิทยาเขตกำแพงแสน, 2534; สำนักส่งเสริมและฝึกอบรม วิทยาเขตกำแพงแสน, 2544; สำนักส่งเสริมและฝึกอบรม กำแพงแสน, 2555)

บทบาทสำคัญของศูนย์ส่งเสริมฯ ในต้นทศวรรษที่ 4 (พ.ศ. 2555-2564) คือ การทำงานบริการวิชาการด้วยการประสานความร่วมมือจากทุกหน่วยงานภายใน มก. เพื่อนำองค์ความรู้เทคโนโลยีและนวัตกรรมจากการศึกษาค้นคว้าวิจัยถ่ายทอดสู่ชุมชนและสังคมด้วยการส่งเสริมเผยแพร่และฝึกอบรม มีวิสัยทัศน์ คือ *มุ่งมั่นสู่ความเป็นเลิศในการให้บริการทางวิชาการแก่สังคม เพื่อพัฒนาสู่ความเข้มแข็งอย่างยั่งยืนทั้งระดับชาติและนานาชาติ* มีความต่อเนื่องจากการดำเนินงานบริการวิชาการ ในทศวรรษที่ 3 ซึ่งมีผลงานระดับชาติในการสร้างเครือข่ายความร่วมมือกับภาคประชาชน ภาครัฐและภาคเอกชน มีหน่วยงานความร่วมมือที่สำคัญ ได้แก่ กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ กระทรวงการคลัง กระทรวงมหาดไทย ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์ และหน่วยงานอื่นๆ ให้บริการวิชาการตอบสนองกลุ่มเป้าหมายกว่า 200,000 คน และได้รับการยกย่องให้เป็นหน่วยงานดีเด่นของชาติประจำปี พ.ศ. 2554 ในสาขาพัฒนาสังคม จากสำนักงานเสริมสร้างเอกลักษณ์ของชาติ สำนักงานปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี (สำนักงานปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี, 2555) และผลงานบริการวิชาการในระดับนานาชาติ สร้างความร่วมมือกับองค์กรระหว่างประเทศทั้งภาครัฐและเอกชน ในการจัดกิจกรรมบริการวิชาการฝึกอบรมศึกษาดูงานมากกว่า 50 โครงการ รวมจำนวนกว่า 1,000 คน การบริการวิชาการทั้งในและต่างประเทศและพัฒนาองค์กรอย่างต่อเนื่องของศูนย์ส่งเสริมฯ ส่งผลให้ในต้นทศวรรษที่ 4 ศูนย์ส่งเสริมฯ ได้รับเกียรติให้เป็นหน่วยงานตัวแทนหลักของประเทศไทยซึ่งได้รับเลือกให้เป็นประเทศเจ้าภาพในการจัดประชุมวิชาการระดับนานาชาติ Association for International Agricultural and Extension Education (AIAEE) และ The Asia Pacific Association of Educators on Agriculture and Environment (APEAEN) ในปี พ.ศ. 2555 มีผู้เข้าร่วมกิจกรรมกว่า 600 คน จาก 25 ประเทศ (สำนักส่งเสริมและฝึกอบรม กำแพงแสน, 2555)

ศูนย์ส่งเสริมฯ เป็นหน่วยงานที่มีบทบาทสำคัญในการให้บริการทางวิชาการด้านส่งเสริมและพัฒนาการเกษตรทั้งในและต่างประเทศ มีการพัฒนาปรับเปลี่ยนรูปแบบวิธีการและเทคนิคในการบริการวิชาการตามสถานการณ์ที่เกิดขึ้นในแต่ละช่วงเวลาตามผลการประเมินของโครงการและกิจกรรม และได้พัฒนาตามผลการศึกษานโยบายการบริการทางวิชาการด้านส่งเสริมและพัฒนาการเกษตรที่มีประสิทธิภาพของศูนย์ส่งเสริมฯ (สิริรัตน์ เชษฐสุมน และคณะ, 2548) และรูปแบบการบริการทางวิชาการให้กับชุมชนและสังคมของสถาบันการศึกษาในพื้นที่ภาคกลางตอนล่าง (สำนักส่งเสริมและฝึกอบรม กำแพงแสน, 2553) ซึ่งเป็นงานวิจัยในมุมมองของกลุ่มผู้ให้บริการและหน่วยงานเครือข่ายซึ่งเป็นผู้ให้บริการวิชาการ แต่ยังไม่มีการศึกษาวิจัยที่เกี่ยวข้องกับความพร้อม จากมุมมองความคาดหวังของผู้รับบริการวิชาการซึ่งประเมินความสอดคล้องกับความคิดเห็นต่อความพร้อมของผู้ให้บริการวิชาการ เพื่อให้ได้ทราบถึงความพร้อมในการให้บริการวิชาการด้านส่งเสริมและพัฒนาการเกษตรของศูนย์ส่งเสริมฯ และเสนอแนวทางการพัฒนาองค์กรในการให้บริการวิชาการเชิงรุกตามภาพ

วิสัยทัศน์ ประกอบกับสภาวการณ์การเปลี่ยนแปลงสำคัญที่จะส่งผลกระทบต่อศูนย์ส่งเสริมฯ คือ การเปลี่ยนสถานภาพของ มก. จากมหาวิทยาลัยของรัฐเป็นมหาวิทยาลัยในกำกับของรัฐ ตามพระราชบัญญัติ มก. พ.ศ. 2558 ตั้งแต่วันที่ 17 กรกฎาคม 2558 นั้น ศูนย์ส่งเสริมฯ ในฐานะองค์กรหลักที่มีภารกิจในการบริการทางวิชาการด้านการส่งเสริมและพัฒนาการเกษตรของ มก. เป็นหน่วยงานกลไกสำคัญในการนำภูมิปัญญาองค์ความรู้ เทคโนโลยีและนวัตกรรมด้านการเกษตรสู่การพัฒนาชุมชนและสังคม ซึ่งมีส่วนร่วมรับผิดชอบในการพัฒนาภาคการเกษตรของประเทศไทย จำเป็นต้องศึกษาเพื่อเปลี่ยนแปลงและพัฒนาองค์กรอย่างเหมาะสม นอกจากนี้การเปลี่ยนแปลงสภาวการณ์ภายนอก ได้แก่ สภาวการณ์ด้านการเกษตร การเปลี่ยนแปลงของสังคมและเศรษฐกิจ การเกษตร และความก้าวหน้าของเทคโนโลยีการสื่อสารและการคมนาคมที่ทันสมัยในยุคโลกาภิวัตน์ที่มีการเปลี่ยนแปลงเกิดขึ้นในทุกมิติอย่างต่อเนื่องและรวดเร็ว ซึ่งเป็นเรื่องท้าทายขององค์กรในการปรับตัวเชิงรุกเพื่อความอยู่รอดและความมั่นคงในอนาคต จึงมีความจำเป็นอย่างยิ่งในการทำงานวิจัย เรื่อง ความพร้อมของศูนย์ส่งเสริมฯ มก. ในฐานะหน่วยงานบริการวิชาการด้านส่งเสริมและพัฒนาการเกษตร เพื่อให้บริการวิชาการเชิงรุกมุ่งสู่องค์กรที่เป็นเลิศในการบริการวิชาการด้านส่งเสริมและพัฒนาการเกษตรทั้งในระดับชาติและนานาชาติในอนาคต

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

เพื่อศึกษาความพร้อมของศูนย์ส่งเสริมและฝึกอบรมการเกษตรแห่งชาติ มหาวิทยาลัย เกษตรศาสตร์ ในฐานะหน่วยงานบริการวิชาการด้านการส่งเสริมและพัฒนาการเกษตร

ขอบเขตการวิจัย

การวิจัยนี้มุ่งประเมินความพร้อมของศูนย์ส่งเสริมฯ จากความคาดหวังของผู้รับบริการวิชาการ ประกอบด้วยกลุ่มตัวแทนจากองค์กรการเกษตร หน่วยงานภาครัฐ ภาคประชาชนและภาคเอกชนทั้งในและต่างประเทศที่ใช้บริการวิชาการในระยะเวลา 10 ปีที่ผ่านมา วิเคราะห์ความสอดคล้องกับความคิดเห็นต่อความพร้อมของผู้ให้บริการวิชาการประกอบด้วยผู้บริหารและบุคลากรปัจจุบันของศูนย์ส่งเสริมฯ ตามความพร้อมขององค์กรที่เป็นเลิศ 6 องค์ประกอบ คือ 1) การกำหนดเป้าหมายขององค์กรบริการวิชาการ 2) องค์ความรู้ เทคโนโลยีและนวัตกรรมการเกษตรเพื่อการเรียนรู้และการพัฒนา 3) โครงสร้าง ยุทธศาสตร์และการบริหารองค์กร 4) ระบบและวิธีการในการบริการวิชาการ 5) บุคลากรเพื่อให้บริการวิชาการ และ 6) ความเชื่อมั่นต่อการเปลี่ยนแปลงในการพัฒนาสู่อนาคตขององค์กร

นิยามศัพท์

การบริการทางวิชาการด้านส่งเสริมและพัฒนาการเกษตร หมายถึง การกิจการนำผลงานการศึกษา ค้นคว้าวิจัยและพัฒนาด้านการเกษตรของ มก. ออกเผยแพร่สู่ชุมชนและสังคม ในรูปแบบการส่งเสริมเผยแพร่ และฝึกอบรม ด้วยเทคนิคและวิธีการต่างๆ ผ่านสื่อและช่องทางการสื่อสารในหลากหลายรูปแบบ ตลอดจนการศึกษาวิจัยและพัฒนาระบบการส่งเสริมและการพัฒนาการเกษตรที่เหมาะสม

ความคาดหวังของผู้รับบริการ หมายถึง ระดับความคิดเห็นของตัวแทนผู้รับบริการตามความรู้สึกรู้สึกนึกคิดที่คาดหวังและเชื่อมั่นต่อการให้บริการวิชาการด้านส่งเสริมและพัฒนากิจกรรมของศูนย์ส่งเสริมฯ โดยใช้ภูมิหลังประสบการณ์และการให้คุณค่า ตามความพร้อมขององค์ประกอบองค์กรที่เป็นเลิศ

ความพร้อมของผู้ให้บริการ หมายถึง ระดับความคิดเห็นของบุคลากรและผู้บริหารปัจจุบันของศูนย์ส่งเสริมฯ ที่มีต่อสภาพการเตรียมพร้อมเพื่อปฏิบัติหน้าที่ให้ลุล่วงและสำเร็จในการให้บริการวิชาการด้านส่งเสริมและพัฒนากิจกรรมของศูนย์ส่งเสริมฯ ตามความพร้อมขององค์ประกอบองค์กรที่เป็นเลิศ

ความพร้อมของศูนย์ส่งเสริมฯ หมายถึง การประเมินความสอดคล้องระหว่างระดับความคิดเห็นของ 2 กลุ่ม คือ ความคาดหวังของผู้รับบริการและความพร้อมของผู้ให้บริการต่อการบริการวิชาการด้านส่งเสริมและพัฒนากิจกรรมของศูนย์ส่งเสริมฯ ตามความพร้อมขององค์ประกอบองค์กรที่เป็นเลิศ 6 องค์ประกอบ

ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

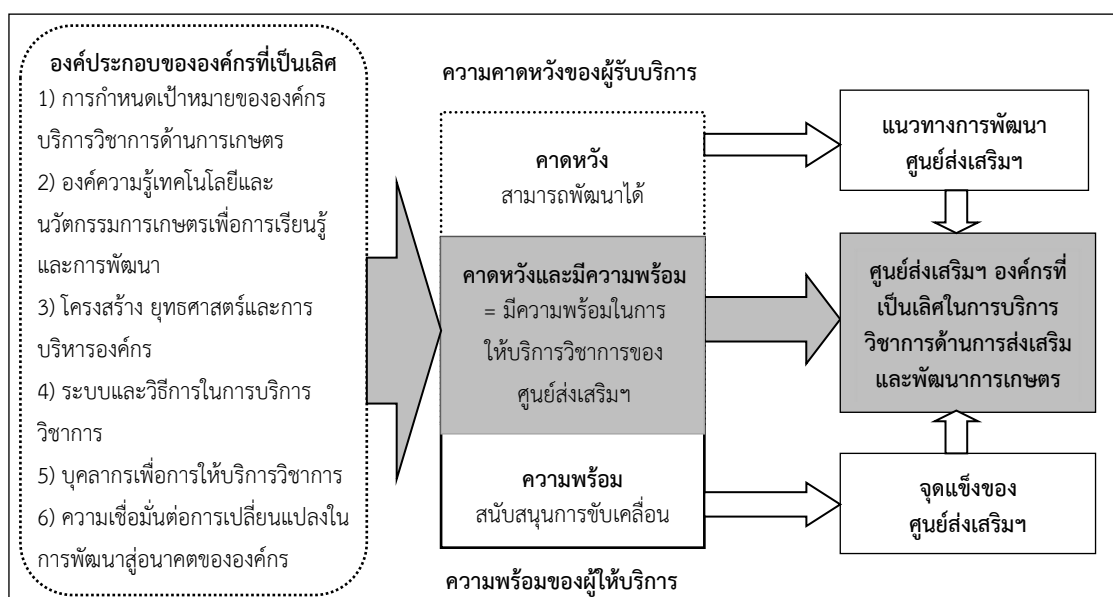
องค์กรคือหน่วยสังคมหรือหน่วยงานซึ่งมีกลุ่มหนึ่งร่วมกันดำเนินกิจกรรมต่างๆ เพื่อให้บรรลุเป้าหมายอย่างใดอย่างหนึ่ง ศาสตร์ของการพัฒนาองค์กร คือ การวางแผนเพื่อการเปลี่ยนแปลงองค์กรอย่างเป็นระบบ (Systematic Planned Change) ซึ่งเป็นการทำเพื่ออนาคตไม่ใช่การทำเพื่อแก้ปัญหาปัจจุบันเท่านั้น (Weber,1947) การพัฒนาองค์กร (organization development) จึงเป็นการที่องค์กรตอบสนองต่อการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นและเป็นเครื่องมือในการศึกษาองค์กร เพื่อมุ่งที่จะให้เกิดการเปลี่ยนแปลงทางด้านความเชื่อทัศนคติ ค่านิยมและโครงสร้าง เพื่อให้องค์กรสามารถปรับตัวเข้ากับวิทยาการใหม่ๆ และการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นอย่างรวดเร็ว (จิรประภา อัครบวร,2554) สำหรับองค์กรบริการวิชาการของสถาบันอุดมศึกษา มหาวิทยาลัยมีบทบาทและภารกิจสำคัญในการบริการทางวิชาการตามแผนพัฒนาการศึกษาระดับอุดมศึกษาในการให้บริการทางวิชาการแก่ชุมชนและสังคม ซึ่งหน่วยงานบริการวิชาการของแต่ละมหาวิทยาลัยมีบทบาทในการให้บริการทางวิชาการแก่กลุ่มเป้าหมายในวงกว้างและเฉพาะเจาะจงทั้งในและต่างประเทศ โดยมีการใช้ทรัพยากรร่วมกันในระดับสถาบันและระดับบุคคลเพื่อให้บริการวิชาการในหลายลักษณะด้วยการให้คำปรึกษา ศึกษาวิจัยและค้นคว้าเพื่อแสวงหาคำตอบให้กับสังคม การให้บริการฝึกอบรมหลักสูตรระยะสั้นต่างๆ และการจัดให้มีการศึกษาต่อเนื่องสำหรับประชาชนทั่วไป มีการให้บริการทางวิชาการทั้งในรูปแบบของการให้เปล่าหรือเป็นการให้บริการเชิงพาณิชย์ที่มีผลตอบแทนเป็นรายได้หรือเป็นข้อมูลย้อนกลับมาพัฒนาและปรับปรุงเพื่อให้เกิดองค์ความรู้ใหม่ (กระทรวงศึกษาธิการ, 2554)

การบริการทางวิชาการแก่สังคมเป็นภารกิจที่แสดงถึงความเป็นเลิศทางวิชาการซึ่งทุกมหาวิทยาลัยต่างมีแนวทางในการพัฒนาองค์กรบริการวิชาการเพื่อก้าวสู่ความเป็นเลิศ แนวคิดองค์ประกอบขององค์กรที่เป็นเลิศซึ่งมีความสำคัญและเกี่ยวข้องกับองค์กรบริการวิชาการ คือ องค์ประกอบขององค์กรจะต้องมี 1) โครงสร้างซึ่งมีการกำหนดอำนาจหน้าที่และความสัมพันธ์อย่างชัดเจน 2) มีกระบวนการปฏิบัติงานซึ่งมีแบบแผนที่แน่นอนใช้ยึดถือเป็นหลักในการปฏิบัติงาน 3) มีบุคคลที่เป็นผู้ปฏิบัติงานในองค์กรและบุคคลภายนอกซึ่งมีส่วนเกี่ยวข้อง และ 4) มีวัตถุประสงค์หรือจุดมุ่งหมายในการดำเนินงานสู่กิจกรรมหรือผลผลิตขององค์กร (บุญธรรม จิตอนันต์, 2540) และองค์ประกอบขององค์กรที่เป็นเลิศจะต้องมี 1) การบริหารจัดการที่ดีของผู้บริหารซึ่งจะส่งผลต่อการ

เปลี่ยนแปลงทั้งภายในและภายนอกองค์กร 2) มีการออกแบบและกำหนดโครงสร้างขององค์กรที่ให้ความสำคัญต่อบทบาทของผู้บริหารและบุคลากรอย่างชัดเจน ให้สามารถทำงานร่วมกันเพื่อให้บรรลุเป้าหมายอย่างมีประสิทธิภาพ 3) มีวัฒนธรรมขององค์กร วิธีในการดำเนินงานหรือสิ่งที่นิยมปฏิบัติในองค์กร 4) มีการเปลี่ยนแปลงองค์กรและการพัฒนาประสิทธิภาพในการทำงานให้สามารถส่งเสริมการอยู่รอดได้ขององค์กรในอนาคต และ 5) มีการพัฒนาองค์กรสู่การเป็นองค์กรแห่งสติปัญญาและการเรียนรู้ (ชัยเสฏฐ์ พรหมศรี, 2551) นอกจากนี้กลไกการพัฒนาองค์กรด้วยระบบการบริหารตามเกณฑ์คุณภาพการศึกษาเพื่อการดำเนินการที่เป็นเลิศ (Education Criteria for Performance Excellence: EdPEX) ระดับหน่วยงานสนับสนุนตามกรอบแนวคิดการบริหารและการดำเนินงานองค์กรประกอบด้วย 7 หมวด ดังนี้ 1) การนำองค์กรโดยผู้นำระดับสูง ซึ่งจะต้องกำกับดูแลและมีความรับผิดชอบต่อสังคม 2) การวางแผนเชิงกลยุทธ์ การจัดทำกลยุทธ์และการนำกลยุทธ์สู่การปฏิบัติ 3) การมุ่งเน้นลูกค้า ด้วยการรับฟังเสียงของลูกค้าและการสร้างความผูกพันกับกลุ่มลูกค้า 4) การวัด วิเคราะห์ การจัดการความรู้และปรับปรุงผลการดำเนินการขององค์กร 5) การมุ่งเน้นบุคลากร ด้วยการพัฒนาสภาพแวดล้อมและความผูกพันของบุคลากรต่อองค์กร 6) การมุ่งเน้นระบบปฏิบัติการ ซึ่งเป็นกระบวนการทำงาน และการสร้างประสิทธิภาพในการปฏิบัติงาน และ 7) ผลลัพธ์ด้านการเรียนรู้และกระบวนการ โดยมุ่งเน้นลูกค้า มุ่งเน้นบุคลากร การนำองค์กรและการกำกับดูแล (สำนักงานประกันคุณภาพ, 2558)

การสังเคราะห์แนวคิดข้างต้นและจากการศึกษางานวิจัยที่ผ่านมาซึ่งมีความสอดคล้องและเกี่ยวข้องสามารถสรุปองค์ประกอบความพร้อมขององค์กรบริการวิชาการด้านการเกษตรที่เป็นเลิศในการวิจัยนี้ได้ 6 องค์ประกอบ คือ 1) การกำหนดเป้าหมายขององค์กรบริการวิชาการด้านการเกษตร 2) องค์ความรู้เทคโนโลยีและนวัตกรรมทางการเกษตรเพื่อการเรียนรู้และการพัฒนา 3) โครงสร้าง ยุทธศาสตร์และการบริหารองค์กร 4) ระบบและวิธีการในการบริการวิชาการ 5) บุคลากรเพื่อการให้บริการวิชาการ และ 6) ความเชื่อมั่นต่อการเปลี่ยนแปลงในการพัฒนาสู่อนาคตขององค์กร

กรอบแนวคิดการวิจัย

การดำเนินการวิจัย

การดำเนินการวิจัยประกอบด้วยประชากรและกลุ่มตัวอย่าง เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยและการประเมินคุณภาพเครื่องมือ วิธีการวิจัย และการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง ในการวิจัยมี 2 กลุ่ม ประกอบด้วย

1. ผู้รับบริการ กลุ่มประชากรคือตัวแทนของกลุ่มองค์กรภาคประชาชน หน่วยงานภาครัฐและภาคเอกชน ซึ่งเป็นผู้นำหรือตัวแทนกลุ่ม ชมรมหรือสมาคม ตัวแทนนักวิชาการ นักส่งเสริมการเกษตรและนักพัฒนาที่เป็นผู้รับบริการซึ่งเข้าร่วมกิจกรรมหรือเข้ารับบริการด้านส่งเสริมและพัฒนาการเกษตรในรูปแบบต่างๆ ของศูนย์ส่งเสริมฯ ในระยะเวลา 10 ปีที่ผ่านมา (พ.ศ. 2549-2558) ซึ่งมีจำนวนผู้เข้ารับบริการวิชาการของศูนย์ส่งเสริมฯ ประมาณ 200,000 คน ในการกำหนดกลุ่มตัวอย่างผู้วิจัยใช้วิธีเลือกแบบเฉพาะเจาะจง (purposive sampling) เนื่องจากประชากรผู้รับบริการวิชาการส่วนใหญ่เป็นกลุ่มเดิมที่มีการใช้บริการซ้ำโดยมาจากภาคประชาชน ส่วนท้องถิ่น ภาครัฐ ภาคเอกชนและกลุ่มผู้รับบริการวิชาการนานาชาติ ซึ่งมีความร่วมมือทางวิชาการร่วมกันยาวนานทั้งในอดีตและปัจจุบัน จึงได้คัดเลือกตัวแทนจากกลุ่มต่างๆ รวม 114 คน

2. ผู้ให้บริการ กลุ่มประชากรบุคลากรของศูนย์ส่งเสริมฯ ซึ่งเป็นผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องในการให้บริการวิชาการด้านส่งเสริมและพัฒนาการเกษตร คือ ผู้บริหาร บุคลากรผู้ปฏิบัติงานด้านบริการทางวิชาการ และบุคลากรผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง 71 คน (ข้อมูลปี พ.ศ. 2559) โดยรวบรวมข้อมูลจากประชากรทั้งหมด

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยและการประเมินคุณภาพเครื่องมือ

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ประกอบด้วยแบบสอบถาม 2 ฉบับ ได้แก่ 1. แบบสอบถามความคาดหวังของผู้รับบริการ 2. แบบสอบถามความพร้อมของผู้ให้บริการ ทั้งสองฉบับมีลักษณะเป็นแบบวัดระดับความคิดเห็น มีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating scale) ตามวิธีของ Likert ประกอบด้วยข้อคำถามที่เป็นความคิดเห็นในแต่ละองค์ประกอบ แต่ละข้อคำถามสามารถเลือกแสดงความคิดเห็นได้ 5 ระดับ คือ มากที่สุด (5 คะแนน) มาก (4 คะแนน) ปานกลาง (3 คะแนน) น้อย (2 คะแนน) และน้อยที่สุด (1 คะแนน)

การประเมินคุณภาพเครื่องมือโดยผู้เชี่ยวชาญ 3 ท่านตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) และตรวจสอบความสอดคล้องและประเมินความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหาตามแบบ Item-Objective Congruence (IOC) พบว่าดัชนีความสอดคล้องของเครื่องมือทั้ง 2 ฉบับอยู่ระหว่าง 0.67-1.0 จากนั้นจึงนำแบบสอบถามฉบับที่ 1 ตรวจสอบความเชื่อมั่น (Reliability) เพื่อหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (Cronbach's Coefficient Alpha) โดยนำแบบสอบถามไปทดลองใช้กับกลุ่มผู้รับบริการที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง 30 คน ได้ค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ 0.96 สำหรับแบบสอบถามฉบับที่ 2 เป็นแบบสอบถามความพร้อมของผู้ให้บริการ ได้ทำการทดสอบความเข้าใจในข้อคำถามกับกลุ่มประชากรที่มีความแตกต่างด้านอายุและประสบการณ์ 3 คน ตามคำแนะนำของผู้ทรงคุณวุฒิ และนำมาปรับปรุงแบบสอบถามเพื่อให้เกิดความเข้าใจที่ตรงกันต่อข้อคำถามของกลุ่มผู้ให้บริการก่อนนำไปใช้จริง เนื่องจากการรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มประชากรซึ่งศูนย์ส่งเสริมฯ เป็นหน่วยงานบริการวิชาการที่มีความเฉพาะและมีบริบทที่แตกต่างจากหน่วยงานอื่นๆ จึงไม่มีกลุ่มเพื่อทดลองใช้ (Try out) เครื่องมือเพื่อหาความเชื่อมั่น

วิธีการวิจัย

1. ศึกษาเอกสารทางวิชาการสรุปองค์ความรู้เพื่อเป็นกรอบแนวคิดการวิจัยเบื้องต้นในการวิจัย
2. สร้างเครื่องมือและประเมินคุณภาพเครื่องมือ 2 ฉบับ คือ ฉบับที่ 1 เป็นแบบสอบถามความคาดหวังของผู้รับบริการ และฉบับที่ 2 เป็นแบบสอบถามความพร้อมของผู้ให้บริการ ประเมินและตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือ
3. เก็บรวบรวมข้อมูลด้วยวิธีการสอบถามความคิดเห็นต่อความคาดหวังในการให้บริการวิชาการของศูนย์ส่งเสริมฯ ของผู้รับบริการด้วยแบบสอบถามฉบับที่ 1 จากกลุ่มตัวอย่างผู้รับบริการซึ่งเป็นตัวแทนมีความเฉพาะเจาะจงครอบคลุมกลุ่มเป้าหมาย จากหน่วยงานความร่วมมือในการบริการวิชาการของศูนย์ส่งเสริมฯ หน่วยงานภาครัฐ เอกชน และภาคประชาชน และกลุ่มองค์กรต่างๆ ทั้งในและต่างประเทศ ประกอบด้วย ภาคประชาชนและส่วนท้องถิ่น 20 คน หน่วยงานภาครัฐ 55 คน รัฐวิสาหกิจ ภาคเอกชน 17 คน และผู้แทนองค์กรและกลุ่มผู้รับบริการวิชาการนานาชาติ 22 คน รวม 114 คน และเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยวิธีการสอบถามความคิดเห็นต่อความพร้อมของผู้ให้บริการวิชาการด้วยแบบสอบถามฉบับที่ 2 จากกลุ่มประชากรผู้ให้บริการวิชาการผู้บริหารและบุคลากรศูนย์ส่งเสริมฯ ประกอบด้วย ข้าราชการ 4 คน พนักงานมหาวิทยาลัยเงินงบประมาณซึ่งเป็นข้าราชการเปลี่ยนสถานภาพ 15 คน พนักงานมหาวิทยาลัยเงินงบประมาณ 25 คน พนักงานมหาวิทยาลัยเงินรายได้ที่เกี่ยวข้องกับการบริการวิชาการ 21 คน ลูกจ้างประจำที่เกี่ยวข้องกับการบริการวิชาการ 6 คน รวม 71 คน
4. ประเมินความสอดคล้องระหว่างความคาดหวังของผู้รับบริการและความพร้อมของผู้ให้บริการวิชาการต่อการบริการทางวิชาการด้านส่งเสริมและพัฒนาการเกษตรของศูนย์ส่งเสริมฯ ตามองค์ประกอบความพร้อมขององค์กรที่เป็นเลิศ และเสนอแนวทางในการพัฒนาการบริการวิชาการของศูนย์ส่งเสริมฯ ให้มีความพร้อมมุ่งสู่ความเป็นเลิศตามเป้าหมายขององค์กร

การวิเคราะห์ข้อมูล

วิเคราะห์ข้อมูลด้วยสถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Statistics) เพื่อหาระดับความคิดเห็นที่คาดหวังของผู้รับบริการและความพร้อมของผู้ให้บริการ โดยคำนวณหาค่าร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (Mean) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Division) และอาศัยหลักเกณฑ์คะแนน Likert scale ตามวิธีการคำนวณความกว้างของอันตรภาคชั้นโดยใช้สูตรคำนวณมีค่าเท่ากับ 0.8 ซึ่งสามารถแปลผลจากค่าเฉลี่ยได้ดังนี้

ช่วงคะแนน	4.21 - 5.00	มีความคิดเห็นในระดับมากที่สุด
ช่วงคะแนน	3.41 - 4.20	มีความคิดเห็นในระดับมาก
ช่วงคะแนน	2.61 - 3.40	มีความคิดเห็นในระดับปานกลาง
ช่วงคะแนน	1.81 - 2.60	มีความคิดเห็นในระดับน้อย
ช่วงคะแนน	1.00 - 1.80	มีความคิดเห็นในระดับน้อยที่สุด

ผลการวิจัย

การประเมินความสอดคล้องระหว่างความคาดหวังกับความพร้อมในการบริการวิชาการด้านส่งเสริมและพัฒนาการเกษตรของศูนย์ส่งเสริมฯ ในฐานะเป็นหน่วยงานบริการวิชาการตามองค์ประกอบความพร้อมขององค์กรที่เป็นเลิศ สรุปผลการวิจัย ดังนี้

1. ข้อมูลพื้นฐาน ผู้รับบริการวิชาการ 114 คน เป็นเพศชายมากกว่าเพศหญิงเล็กน้อย (ร้อยละ 56.14 และ 43.86) มีอายุเฉลี่ย 41 ปี ส่วนใหญ่สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาตรีและปริญญาโทมีจำนวนใกล้เคียงกัน (ร้อยละ 23.94 และ 29.57) มากกว่าครึ่งเป็นกลุ่มที่เกี่ยวข้องกับการส่งเสริมและพัฒนาการเกษตร (ร้อยละ 57.90) และเป็นผู้ในกลุ่มเครือข่ายองค์กรและเกษตรกร (ร้อยละ 34.21) สำหรับข้อมูลของผู้ให้บริการวิชาการ 71 คน เป็นเพศหญิง 45 คน (ร้อยละ 63.38) มากกว่าเพศชาย 26 คน (ร้อยละ 36.62) สามารถวิเคราะห์ตามช่วงอายุได้ 3 กลุ่ม ดังนี้ **1) กลุ่มคนทำงานรุ่นใหม่** มีอายุน้อยกว่า 40 ปี จำนวนมากกว่าครึ่งขององค์กร 42 คน (ร้อยละ 59.15) ส่วนใหญ่จบการศึกษาระดับปริญญาโท มีประสบการณ์การปฏิบัติงานในศูนย์ส่งเสริมฯ น้อยกว่า 10 ปี **2) กลุ่มคนทำงานรุ่นกลาง** มีอายุระหว่าง 41-50 ปี เป็นกลุ่มคนส่วนน้อยขององค์กร 13 คน (ร้อยละ 18.31) ส่วนใหญ่จบการศึกษาระดับปริญญาตรี มีประสบการณ์การปฏิบัติงานในศูนย์ส่งเสริมฯ 11-20 ปี และ **3) กลุ่มคนทำงานรุ่นเก่า** มีอายุระหว่าง 51-60 ปี มีจำนวน 16 คน (ร้อยละ 22.54) ส่วนใหญ่จบการศึกษาระดับปริญญาตรี มีประสบการณ์การปฏิบัติงานในศูนย์ส่งเสริมฯ มากกว่า 30 ปี

2. ความคาดหวังและความพร้อม ผลการวิเคราะห์ความต้องการของผู้รับบริการและความพร้อมของผู้ให้บริการตามองค์ประกอบความพร้อมขององค์กรที่เป็นเลิศ 6 องค์ประกอบ พบว่า ผู้รับบริการมีความคาดหวังในระดับมากที่สุด ในขณะที่ผู้ให้บริการมีความพร้อมในระดับมากในทุกองค์ประกอบ และผู้ให้บริการวิเคราะห์ภายในองค์กรต่อการเป็นสถาบันหลักด้านการเกษตรที่มีความพร้อมในการบริการวิชาการด้านการเกษตรในระดับมากที่สุด และยังคงมีคะแนนน้อยในด้านระบบและวิธีการในการให้บริการวิชาการ (3.63) องค์ความรู้เทคโนโลยีนวัตกรรมเกษตรและโครงสร้างยุทธศาสตร์การบริหารองค์กร (3.74) และบุคลากรเพื่อการให้บริการวิชาการด้านการเกษตรขององค์กร (3.77) ซึ่งเป็นส่วนที่ต้องพัฒนาในการสนับสนุนการขับเคลื่อนการพัฒนาศูนย์ส่งเสริมฯ ในอนาคต (ตารางที่ 1)

ตารางที่ 1 ความคาดหวังของผู้รับบริการและความพร้อมของผู้ให้บริการ

องค์ประกอบ	ความคาดหวัง		ความพร้อม	
	$\bar{X}$ (S.D.)	ระดับ	$\bar{X}$ (S.D.)	ระดับ
1. การกำหนดเป้าหมายขององค์กรบริการวิชาการ	4.32 (.60)	มากที่สุด	3.97 (.77)	มาก
1.1 มก. เป็นสถาบันหลักด้านการเกษตร	4.35 (.62)	มากที่สุด	4.27 (.72)	มากที่สุด
1.2 ศูนย์ส่งเสริมฯ เป็นสถาบันหลักในการบริการวิชาการด้านส่งเสริมและพัฒนาการเกษตร	4.29 (.57)	มากที่สุด	3.66 (.81)	มาก
2. องค์ความรู้เทคโนโลยีและนวัตกรรมเกษตร	4.31 (.66)	มากที่สุด	3.74 (.64)	มาก
2.1 มีองค์ความรู้ด้านการเกษตรทุกสาขา	4.35 (.66)	มากที่สุด	3.80 (.62)	มาก

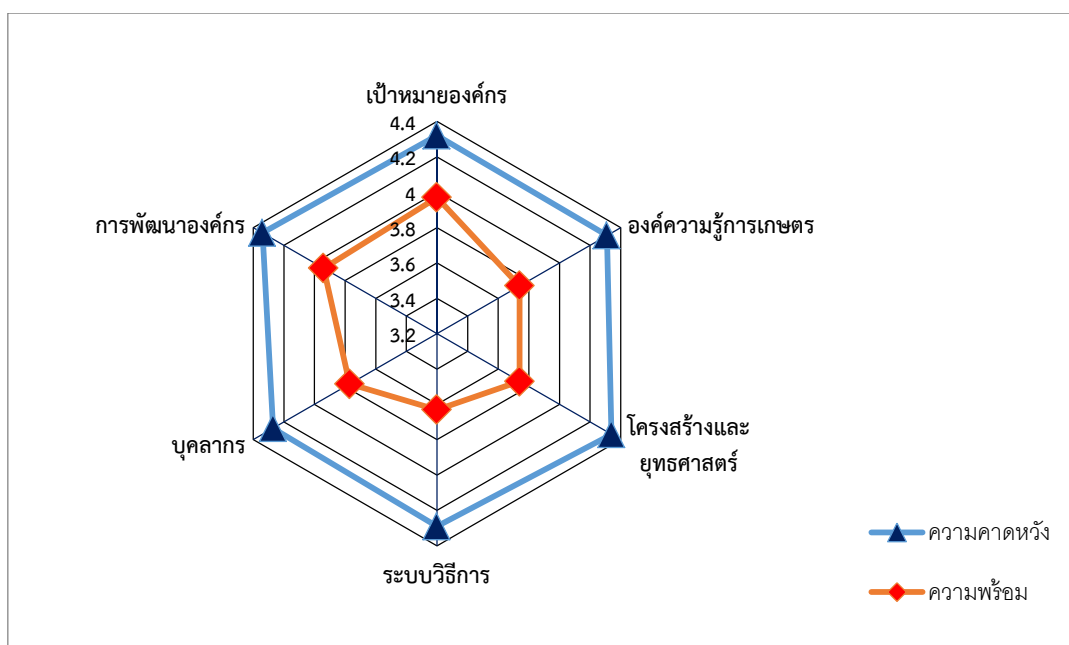
องค์ประกอบ	ความคาดหวัง		ความพร้อม	
	$\bar{X}$ (S.D.)	ระดับ	$\bar{X}$ (S.D.)	ระดับ
2.2 มีผู้เชี่ยวชาญให้บริการวิชาการ	4.31 (.69)	มากที่สุด	3.82 (.58)	มาก
2.3 มีการศึกษาวิจัยเชิงรุกเพื่อการแข่งขัน	4.29 (.63)	มากที่สุด	3.61 (.71)	มาก
3. โครงสร้าง ยุทธศาสตร์และการบริหารองค์กร	4.34 (.70)	มากที่สุด	3.74 (.79)	มาก
3.1 อาคารสถานที่ สิ่งอำนวยความสะดวกพร้อม	4.32 (.70)	มากที่สุด	4.13 (.68)	มาก
3.2 มีความพร้อมด้านระบบสารสนเทศ	4.32 (.70)	มากที่สุด	3.49 (.92)	มาก
3.3 มีโครงสร้างและยุทธศาสตร์ที่เหมาะสม	4.39 (.69)	มากที่สุด	3.63 (.73)	มาก
3.4 มีการสื่อสารภายในองค์กรอย่างเหมาะสม	N/A	N/A	3.69 (.82)	มาก
4. ระบบและวิธีการในการให้บริการวิชาการ	4.29 (.66)	มากที่สุด	3.63 (.71)	มาก
4.1 มีการคิดค้นและพัฒนาเครื่องมือ วิธีการ	4.30 (.60)	มากที่สุด	3.69 (.77)	มาก
4.2 มีการให้บริการวิชาการที่หลากหลายรูปแบบ	4.25 (.66)	มากที่สุด	3.72 (.64)	มาก
4.3 สร้างเครือข่ายความร่วมมือทุกภาคส่วน	4.22 (.60)	มากที่สุด	3.77 (.62)	มาก
4.4 มีการจัดการระบบและวิธีการทำงานที่พร้อม	4.34 (.68)	มากที่สุด	3.64 (.63)	มาก
4.5 มีความพร้อมด้านฐานข้อมูลอย่างเป็นระบบ	4.28 (.70)	มากที่สุด	3.45 (.71)	มาก
4.6 มีการพัฒนาการสื่อสารที่ทันสมัย	4.29 (.61)	มากที่สุด	3.48 (.81)	มาก
4.7 พัฒนาระบบข้อมูลผ่าน ICT อย่างเป็นระบบ	4.25 (.71)	มากที่สุด	3.45 (.72)	มาก
5. บุคลากรเพื่อการให้บริการวิชาการ	4.27 (.66)	มากที่สุด	3.77 (.70)	มาก
5.1 มีความรู้และประสบการณ์ด้านวิชาการ	4.25 (.57)	มากที่สุด	3.63 (.69)	มาก
5.2 มีเทคนิคในการผลิตพัฒนาสื่อเพื่อถ่ายทอด	4.36 (.69)	มากที่สุด	3.80 (.79)	มาก
5.3 มีทักษะด้านภาษาและเทคโนโลยีที่จำเป็น	4.23 (.74)	มากที่สุด	3.84 (.57)	มาก
5.4 มีความสามารถในการทำงานทดแทนได้	4.32 (.66)	มากที่สุด	3.83 (.74)	มาก
5.5 มีค่านิยมร่วมในการทำงานมุ่งสู่เป้าหมาย	N/A	N/A	3.78 (.79)	มาก
6. การเปลี่ยนแปลงพัฒนาสู่อนาคตขององค์กร	4.34 (.63)	มากที่สุด	3.94 (.68)	มาก
6.1 เป็นศูนย์กลางองค์ความรู้พัฒนาเกษตรกร	4.37 (.62)	มากที่สุด	4.03 (.63)	มาก
6.2 เป็นศูนย์กลางพัฒนานักวิชาการเพื่อถ่ายทอด	4.30 (.66)	มากที่สุด	4.00 (.63)	มาก
6.3 ผู้ชี้นำสังคมและศูนย์กลางการจัดการความรู้	4.33 (.62)	มากที่สุด	3.88 (.69)	มาก
6.4 เป็นผู้ชี้นำสังคมพัฒนาการเกษตรอย่างยั่งยืน	4.36 (.61)	มากที่สุด	3.86 (.75)	มาก

หมายเหตุ N/A หมายถึง ไม่มีข้อคำถามสำหรับกลุ่มผู้รับบริการเนื่องจากเป็นเรื่องภายในองค์กร

3. ความสอดคล้องระหว่างความคาดหวังของผู้รับบริการและความพร้อมของผู้ให้บริการ

ผลการประเมินพบว่าศูนย์ส่งเสริมฯ มีความพร้อมในการให้บริการวิชาการด้านส่งเสริมและพัฒนาการเกษตรต่ำกว่าความคาดหวังของผู้รับบริการ แต่สามารถพัฒนาสู่องค์กรที่เป็นเลิศให้มีความพร้อมตามความ

ต้องการของผู้รับบริการได้อีก ซึ่งจากความแตกต่างของคะแนนความคิดเห็นทั้งสองกลุ่ม คือ ความคาดหวังของผู้รับบริการที่สูงกว่าในขณะที่ผู้ให้บริการมีความพร้อมต่ำกว่าในแต่ละองค์ประกอบ ช่องว่างของความสอดคล้องที่พบแสดงให้เห็นถึงความจำเป็นและลำดับความสำคัญเร่งด่วนในการพัฒนาปรับปรุงการบริการวิชาการของศูนย์ส่งเสริมฯ สรุปด้วยแผนผังใยแมงมุม (Spider Diagram) เพื่อให้เห็นภาพได้ชัดเจนขึ้น และสามารถสรุปองค์ประกอบที่มีความสอดคล้องน้อยที่สุดไปมากที่สุดตามลำดับ คือ 1) ระบบและวิธีการในการบริการวิชาการ 2) โครงสร้าง ยุทธศาสตร์และการบริหารองค์กร 3) องค์ความรู้เทคโนโลยีและนวัตกรรมทางเกษตรเพื่อการเรียนรู้และการพัฒนา 4) บุคลากรเพื่อการให้บริการวิชาการ 5) ความเชื่อมั่นต่อการเปลี่ยนแปลงในการพัฒนาสู่อนาคตขององค์กร และ 6) การกำหนดเป้าหมายขององค์กรบริการวิชาการตามลำดับ โดยเฉพาะอย่างยิ่งทั้งผู้รับบริการและผู้ให้บริการมีความเห็นพ้องต้องกันมากที่สุดประเด็นที่ว่ามหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์เป็นสถาบันหลักด้านการเกษตร (ดังภาพที่ 2)

ภาพที่ 2 แสดงความสอดคล้องระหว่างความคาดหวังและความพร้อมตามองค์ประกอบขององค์กรที่เป็นเลิศ

อภิปรายผล

การพัฒนาศูนย์ส่งเสริมฯ ให้มีความพร้อมตาม 6 องค์ประกอบขององค์กรที่เป็นเลิศ มีแนวทางในการพัฒนาโดยพิจารณาจากองค์ประกอบที่มีความสอดคล้องน้อยที่สุดไปมากที่สุด ซึ่งจำเป็นต้องพัฒนาอย่างเร่งด่วนตามลำดับ ดังนี้

1) ระบบและวิธีการในการบริการวิชาการ มีความจำเป็นต้องพัฒนาอย่างเร่งด่วนที่สุด ด้านระบบการทำงานที่มีความพร้อมเพื่อการให้บริการวิชาการของศูนย์ส่งเสริมฯ สร้างความพร้อมของฐานข้อมูลองค์ความรู้ผู้รับบริการและเครือข่ายผู้ให้บริการ และพัฒนาฐานข้อมูลผ่านระบบเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร (ICT) อย่างเป็นระบบ และด้านวิธีการที่เหมาะสมในการบริการวิชาการ คิดค้นพัฒนาเครื่องมือ การบริการวิชาการที่หลากหลายรูปแบบ สร้างเครือข่ายความร่วมมือและพัฒนาการสื่อสารที่ทันสมัย สอดคล้องกับเฉลิมเกียรติ

ดุลสัมพันธ์ และคณะ (2549) ที่พบว่าปัจจัยด้านเทคโนโลยีสารสนเทศและความรู้ความสามารถในการบริหารจัดการ การสร้างความสัมพันธ์กับชุมชนและสังคมและการสร้างเครือข่ายความร่วมมือส่งผลต่อการให้บริการทางวิชาการแก่สังคม และสอดคล้องกับปาริชา มารี เคน (2554) ที่พบว่าการบริหารวิชาการต้องมีการพัฒนาศักยภาพทางด้าน ICT และองค์กรต้องเป็นศูนย์กลางการจัดการความรู้ของท้องถิ่น มีพร้อมในการพัฒนาเครือข่ายความร่วมมือทางวิชาการระหว่างมหาวิทยาลัย

2) **โครงสร้างยุทธศาสตร์และการบริหารองค์กร** มีความจำเป็นต้องพัฒนาอย่างเร่งด่วนมากในการพัฒนาโครงสร้างและยุทธศาสตร์ที่เหมาะสม ความพร้อมของอาคารสถานที่และสิ่งอำนวยความสะดวกและระบบสารสนเทศ และการบริหารองค์กรผู้นำต้องมีความพร้อมและมีการสื่อสารภายในองค์กรอย่างเป็นระบบซึ่งจะส่งผลต่อประสิทธิภาพในการทำงาน สอดคล้องกับ สิทธิรัตน์ เชษฐสุมน และคณะ (2548) ศูนย์ส่งเสริมฯ มีโครงสร้างองค์กรและการบริหารงานที่มีความซับซ้อนของภาระงานในฝ่ายต่างๆ จึงควรจัดโครงสร้างองค์กรใหม่และมอบหมายงานตามภารกิจฝ่ายเพื่อให้ทุกฝ่ายทำตามบทบาทและร่วมขับเคลื่อนงานบริการวิชาการขององค์กร และสอดคล้องกับเฉลิมชัย สุขไพบูลย์ (2556) ที่พบว่ายุทธศาสตร์เชิงรุกเพื่อพัฒนาคุณภาพการบริหารมหาวิทยาลัยคือการกำหนดยุทธศาสตร์การสร้างบรรยากาศที่ดีและสร้างระบบสารสนเทศการสื่อสารที่มีประสิทธิภาพ สำหรับด้านผู้นำองค์กรสอดคล้องกับ Gonzalez (2005) ที่พบว่าการบริหารองค์กรผู้นำเป็นผู้ที่มีบทบาทสำคัญในการเปลี่ยนแปลงให้เกิดความก้าวหน้าและการปรับตัว บทบาทของผู้นำอยู่ในบริบทที่สร้างการยอมรับและมีชื่อเสียง และสัมมา รณิธ (2558) ที่พบว่าภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารมหาวิทยาลัย การบริหารการเปลี่ยนแปลง การกระตุ้นให้เกิดการเปลี่ยนแปลงและการมีอิทธิพลต่อผู้ร่วมงานมีผลต่อประสิทธิภาพในการบริหารงานของมหาวิทยาลัย

3) **องค์ความรู้เทคโนโลยีและนวัตกรรมและการเรียนรู้และการพัฒนา** มีความจำเป็นต้องพัฒนาอย่างเร่งด่วน ด้านองค์ความรู้ด้านการเกษตรทุกสาขา การมีเครือข่ายผู้เชี่ยวชาญในการให้บริการวิชาการ และมีการศึกษาวิจัยเชิงรุกเพื่อการแข่งขัน สอดคล้องกับ สุบรรณ เอี่ยมวิจารณ์ (2551) ที่พบว่า การให้บริการทางวิชาการด้านองค์ความรู้ของมหาวิทยาลัย ต้องวางแผนการให้บริการวิชาการแก่สังคมอย่างเป็นระบบ และมีการบูรณาการองค์ความรู้ทั้งในระดับคณะวิชาและมหาวิทยาลัยเป็นสถาบันทรัพยากรเส้นทางปัญญา

4) **บุคลากรเพื่อการให้บริการวิชาการ** มีความจำเป็นต้องพัฒนามาก ด้านความรู้และประสบการณ์ด้านวิชาการ เทคนิคในการผลิตพัฒนาสื่อเพื่อถ่ายทอด ทักษะด้านภาษาและเทคโนโลยีที่จำเป็น รวมทั้งความสามารถในการทำงานทดแทนและการสร้างค่านิยมร่วมในการทำงานเพื่อมุ่งสู่เป้าหมาย สอดคล้องกับ สุบรรณ เอี่ยมวิจารณ์ (2550) ที่พบว่าควรสนับสนุนพนักงานสายสนับสนุนให้เป็นบุคลากรที่มีการเรียนรู้เพื่อรองรับการเป็นมหาวิทยาลัยนวัตกรรมและการเรียนรู้ และสอดคล้องกับวิเชียร สีหาบุตร คณิต เขียววิชัย และธีรศักดิ์ อุณารมย์เลิศ (2558) ในการพัฒนารูปแบบการบริหารงานวิชาการในสังคมอนาคตต้องส่งเสริมความรู้ทางวิชาการแก่บุคลากร

5) **ความเชื่อมั่นต่อการเปลี่ยนแปลงในการพัฒนาสู่อนาคตขององค์กร** มีความจำเป็นต้องพัฒนา ศูนย์ส่งเสริมฯ ในการเป็นศูนย์กลางด้านองค์ความรู้เพื่อพัฒนาเกษตรกรรมและการพัฒนานักวิชาการเพื่อถ่ายทอดด้านการเป็นศูนย์กลางการจัดการความรู้เป็นผู้นำสังคมในการพัฒนาการเกษตรอย่างยั่งยืน สอดคล้องกับภิญญา

พัชญ์ เลิศฤทธิ์ปัญญากุล (2551) ที่พบว่าบุคลากรภายในมีความพึงพอใจต่อบทบาทการบริการวิชาการแก่สังคม ในการเตือนสติสังคมมากที่สุด และการชี้นำสังคมการตอบสนองความต้องการของสังคมในระดับมาก และสอดคล้องกับ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม (2551) ซึ่งพบว่าบทบาทด้านการตอบสนองความต้องการของ ชุมชนสังคมในการบริการวิชาการได้รับความพึงพอใจมาก

6) การกำหนดเป้าหมายขององค์กรบริการวิชาการ มีความจำเป็นควรได้รับการพัฒนา ในการ กำหนดเป้าหมายที่มีความชัดเจนของศูนย์ส่งเสริมฯ ต่อการเป็นสถาบันหลักในการบริการวิชาการด้านส่งเสริม และพัฒนาการเกษตรในระดับชาติและนานาชาติตามวิสัยทัศน์ขององค์กร เป็นสถาบันหลักด้านการเกษตรของ มก. "มุ่งสร้างศาสตร์แห่งแผ่นดิน เพื่อความกินดีอยู่ดีของชาติ" สอดคล้องกับ สำนักส่งเสริมและฝึกอบรม กำแพงแสน (2553) พบว่าภาพของมหาวิทยาลัยในสายตาชุมชนเป็นแหล่งความรู้เพื่อให้บริการวิชาการทั้งในและ ต่างประเทศโดยแท้จริง และสอดคล้องกับ Oyler (2009) ที่พบว่าความเป็นนานาชาติของมหาวิทยาลัยต้องสร้าง ความร่วมมือผ่านองค์กรระหว่างประเทศและนโยบายของรัฐเพื่อเพิ่มมิติความเป็นสากลและเห็นว่าความเป็น นานาชาติมีความสำคัญอย่างยิ่งต่อสถาบันอุดมศึกษา

ข้อเสนอแนะ

จากผลการวิจัยความพร้อมของศูนย์ส่งเสริมฯ มก. ในฐานะหน่วยงานบริการวิชาการด้านส่งเสริมและ พัฒนาการเกษตร มีข้อเสนอแนะ ดังนี้

ข้อเสนอแนะจากการวิจัย

ศูนย์ส่งเสริมฯ ควรพัฒนาองค์กรมุ่งมั่นสู่ความเป็นเลิศในการให้บริการวิชาการด้านส่งเสริมและ พัฒนาการเกษตรแก่สังคม เพื่อพัฒนาสู่ความเข้มแข็งอย่างยั่งยืนทั้งระดับชาติและนานาชาติ ให้มีความพร้อม ตอบสนองความต้องการของกลุ่มผู้รับบริการ ดังนี้

1. ค่าความแตกต่างที่สูงระหว่างความคาดหวังและความพร้อมของระบบฐานข้อมูลและการ สื่อสารผ่าน ICT ควรจัดการฐานข้อมูลอย่างเป็นระบบทั้งฐานข้อมูลองค์ความรู้ ผู้รับบริการและเครือข่ายผู้ ให้บริการ โดยเชื่อมโยงฐานข้อมูลด้วย ICT ที่ทันสมัย เพื่อความสะดวกและการใช้ประโยชน์ในการทำงาน การให้บริการวิชาการและการประชาสัมพันธ์

2. ความพร้อมอยู่ในระดับมากแต่คะแนนค่อนข้างต่ำของระบบและวิธีการในการบริการวิชาการ ควรจัดระบบการทำงานบริการวิชาการ สร้างเครือข่ายความร่วมมือกับทุกภาคส่วนเพื่อพัฒนาศูนย์ส่งเสริมฯ เป็นศูนย์กลางการจัดการความรู้ด้านการเกษตรและเป็นศูนย์กลางการพัฒนาเกษตรกรรมและนักวิชาการด้านการ ส่งเสริมและพัฒนาการเกษตร และสร้างความพร้อมในการให้บริการวิชาการด้วยรูปแบบและวิธีการที่หลากหลาย ผ่านช่องทางที่ทันสมัยรองรับกลุ่มผู้รับบริการในสภาวะการณ์เปลี่ยนแปลง

3. ควรปรับโครงสร้างการบริหารองค์กรและวางแผนอย่างเป็นระบบ กระจายหน้าที่สำคัญตาม ภารกิจหลักบริการวิชาการด้านส่งเสริมและพัฒนาการเกษตร โดยเฉพาะมุ่งเน้นในการให้บริการวิชาการ นานาชาติ และบริหารงานบริการด้านอาคารสถานที่เพื่ออำนวยความสะดวกต่อผู้รับบริการวิชาการสนับสนุนงาน บริการวิชาการอย่างครบวงจร

4. การเปลี่ยนแปลงและพัฒนาสู่อนาคตศูนย์ส่งเสริมฯ ควรสร้างอัตลักษณ์ขององค์กรและให้ความสำคัญกับการจัดทำยุทธศาสตร์ที่เหมาะสมในการบริหารองค์กรเพื่อบ่มบ่มเป้าหมายมากขึ้น โดยเฉพาะยุทธศาสตร์ที่เป็นกลไกการขับเคลื่อนงานบริการวิชาการในปัจจุบัน คือ การพัฒนาระบบสารสนเทศที่มีความพร้อมและใช้ประโยชน์ในการให้บริการวิชาการและการตัดสินใจในการบริหารองค์กร และพัฒนาระบบการสื่อสารภายในองค์กรเพื่อการบริหารวิชาการที่มีประสิทธิภาพ

5. อนาคตองค์กรของศูนย์ส่งเสริมฯ ควรให้ความสำคัญกับการศึกษาวิจัยและพัฒนาเพื่อนำไปสู่การใช้ประโยชน์สร้างความสามารถในการแข่งขัน ด้านองค์ความรู้เทคโนโลยีและนวัตกรรมการเกษตร การพัฒนาระบบการส่งเสริมและพัฒนากิจกรรมที่เหมาะสม พัฒนาการให้บริการวิชาการเชิงรุกและพัฒนาองค์กรบริการวิชาการ

6. ควรพัฒนาองค์ความรู้ด้านการเกษตรและการส่งเสริมการเกษตร พัฒนาทักษะด้านภาษาและเทคโนโลยีที่จำเป็นและเทคนิคในการผลิตสื่อเพื่อถ่ายทอด พัฒนาการเรียนรู้ในองค์กรผ่านประสบการณ์ร่วมและการปลูกฝังวัฒนธรรมองค์กรที่ดี ให้กับบุคลากรรุ่นใหม่และรุ่นกลางจากการแบ่ง 3 กลุ่มของบุคลากรศูนย์ส่งเสริมฯ เนื่องจากในอนาคตภารกิจการทำงานหลักขององค์กรจะถ่ายโอนจากกลุ่มคนทำงานรุ่นเก่าไปยังกลุ่มคนทำงานรุ่นกลางและรุ่นใหม่

ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรศึกษาการพัฒนา รูปแบบการสื่อสารในองค์กรเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการขับเคลื่อนงานบริการวิชาการด้านส่งเสริมและพัฒนากิจกรรมเชิงรุกของศูนย์ส่งเสริมฯ และควรพัฒนาการจัดการฐานข้อมูลอย่างเป็นระบบและการใช้ประโยชน์ผ่านระบบเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร (ICT) เพื่อการให้บริการวิชาการเชิงรุกของหน่วยงานบริการวิชาการ

2. ควรศึกษาทิศทางบทบาทและความสำคัญในการให้บริการวิชาการด้านส่งเสริมและพัฒนากิจกรรมในระดับนานาชาติของศูนย์ส่งเสริมฯ

3. ปัจจัยที่มีผลต่อการพัฒนางานบริการวิชาการด้านการเกษตรของสถาบันอุดมศึกษาทางการเกษตรในประเทศไทย

เอกสารอ้างอิง

ภาษาไทย

กระทรวงศึกษาธิการ. (2554). ประกาศกระทรวงศึกษาธิการ เรื่อง มาตรฐานสถาบันอุดมศึกษา 2554.

เข้าถึงเมื่อ 12 ก.ค 2559. เข้าถึงได้จาก http://www.mua.go.th/users/bhes/front_home/Announcement/44.pdf

จิรประภา อัครบวร. (2554). พัฒนาคนบนความยั่งยืน. กรุงเทพฯ: กรรณการพิมพ์.

เฉลิมเกียรติ ดุลยสัมพันธ์ และคณะ. (2549). หลักการแนวทางและรูปแบบการบริการทางวิชาการแก่สังคม มหาวิทยาลัยราชภัฏจันทรเกษม. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยราชภัฏจันทรเกษม.

เฉลิมชัย ศุขไพบุลย์. (2556). "ยุทธศาสตร์เชิงรุกเพื่อพัฒนาคุณภาพการบริหารของมหาวิทยาลัยราชภัฏ".

Veridian E-Journal SU ปีที่ 6, ฉบับที่ 2 (พฤษภาคม-สิงหาคม): 681-699.

ชัยเสถียร พรหมศรี. (2551). **คู่มือสู่องค์กรแห่งความเป็นเลิศ**. กรุงเทพฯ: ปัญญาชน.

บุญธรรม จิตต์อนันต์. (2540). **ส่งเสริมการเกษตร**. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.

ปาริชา มารี เคน. (2554). **อนาคตภาพที่เป็นไปได้ของมหาวิทยาลัยราชภัฏภาพลัทธิในการเป็น**

มหาวิทยาลัยเพื่อการพัฒนาท้องถิ่นในทศวรรษหน้า. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรดุษฎีบัณฑิต

สาขาวิชาการบริหารจัดการการศึกษา, มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม.

ภิญญาพัชญ์ เลิศฤทธิปัญญกุล. (2552). **ความพึงพอใจต่อบทบาทด้านบริการวิชาการแก่สังคม**. การศึกษา

อิสระบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต คณะวิทยาการจัดการ, มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย.

มหาวิทยาลัยมหาสารคาม. (2551). **บทบาททางสังคมของมหาวิทยาลัยมหาสารคาม 2551**. มหาสารคาม:

มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.

วิเชียร สีหาบุตร คณิต เขียววิชัย และธีรศักดิ์ อุ่นอารมย์เลิศ. (2558). "การพัฒนารูปแบบการบริหารงานวิชาการ

ของมหาวิทยาลัยมหาสารคามสู่การเป็นมหาวิทยาลัยในสังคมอนาคต". **Veridian E-Journal SU** ปีที่ 8, ฉบับที่ 1

(มกราคม-เมษายน): 972-987.

สิริรัตน์ เชษฐสุมน และคณะ. (2548). **แนวทางการบริการทางวิชาการที่มีประสิทธิภาพของสำนักส่งเสริมและ**

ฝึกอบรม กำแพงแสน. นครปฐม: มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.

สุบรรณ เอียววิจารณ์. (2550). **อนาคตที่เป็นไปได้ของมหาวิทยาลัยมหาสารคามในทศวรรษหน้า**.

วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, มหาวิทยาลัยขอนแก่น.

สัมมา ธนินัย. (2558). "การวิเคราะห์องค์ประกอบภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารมหาวิทยาลัยราชภัฏที่

มีผลต่อประสิทธิภาพการบริหารมหาวิทยาลัย". **Veridian E-Journal SU** ปีที่ 8, ฉบับที่ 1

(มกราคม-เมษายน): 650-663.

สำนักงานประกันคุณภาพ. (2558). **คู่มือประกันคุณภาพภายในระดับหน่วยงานสนับสนุน (สถาบัน สำนัก หรือ**

หน่วยงานเทียบเท่า). สำนักงานประกันคุณภาพ, มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.

สำนักส่งเสริมและฝึกอบรม วิทยาเขตกำแพงแสน. (2534). **ครบรอบ 10 ปี ศูนย์ส่งเสริมและฝึกอบรม**

การเกษตรแห่งชาติ. นครปฐม: โรงพิมพ์ศูนย์ส่งเสริมและฝึกอบรมการเกษตรแห่งชาติ.

_____. (2544). **20 ปี ศูนย์ส่งเสริมและฝึกอบรมการเกษตรแห่งชาติ**. นครปฐม: โรงพิมพ์ศูนย์ส่งเสริมและ

ฝึกอบรมการเกษตรแห่งชาติ.

สำนักส่งเสริมและฝึกอบรม กำแพงแสน. (2553). **การศึกษารูปแบบการบริการทางวิชาการกับสังคมในพื้นที่**

ภาคกลางตอนล่าง: กรณีมหาวิทยาลัยของรัฐและมหาวิทยาลัยในกำกับของรัฐ. นครปฐม:

มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.

_____. (2555). **30 ปี ศูนย์ส่งเสริมและฝึกอบรมการเกษตรแห่งชาติ**. มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ วิทยา

เขตกำแพงแสน.

ภาษาต่างประเทศ

Chaleamchai Sukpiboon. (2013). "Proactive Strategy for Managerial Quality of Rajabhat University". **Veridian E-Journal SU** Vol.6, No.2 (May-August) : 681-699

Gonzalez, E. M. (2005). "An Analysis of Present and Possible Futures of Public and Private Mexican Universities : Perceptions and Projections of Current Administrators." **International Journal of Educational Policy Research and Practice** 5(4): 35-71.

Oyler, K. L. (2009). **Higher Education Goes Global: A Comparative Study of Internationalization at an American and Australian University**. Doctor of Philosophy Thesis in Science Education, University of South Carolina.

Weber, M. (1947). **The Theory of Social and Economic Organizations**. Translated by T. Parsons. and A.M. Handerson, with and introduction by T. Parsons, New York, Free Press.